

kovszky elnököt kéri fel, hogy részvétét püspök urunknak fejezze ki.

Ezután az elnök

dr. Vass Józsefet

kérte fel előadása megtartására, ki midőn az előadói asztalhoz lépett, percekig felzúgó tapsvihar üdvözölte.

Talán egy éve annak — kezdte beszédét Vass dr. — hogy a brassóiaknál voltam s a szabadgondolatról tartottam előadást. Most ismét e tárgyat ölelem át s erről akarok önöknek egy pár gondolatot elmondani. A szabadgondolat iránya s törekvése összefoglalható ez egy szóban: radikálizmus. A radikálizmus pedig annyit jelent, hogy szakítani kell minden tradicionális intézménnyel. Gerince az evolúció elmélete, mely alapon a kultúrát akarja megváltoztatni.

A radikálizmus azonban, midőn a evolúció alapjára helyezkedik, helytelen utra téved, mert az evolúció elmélete nem pozitív valami, hanem csupán hypothesis maga is, melyen nem lehet építeni szilárdan s következetességgel.

Majd erős filozófiai érzéssel fejtegeti, hogy evolúcióról szólva, nem lehet szó a katholicizmusról, mert annak alapjait Krisztus örök érvényű igazságokban rakta le, mely nem változhat lényegében soha.

Annál elszomorítóbb, hogy az evolúció elméletére helyezett radikálizmusról beszélni lehet a protestantizmusban.

Nem vagyok elfogult — mondja Vass — a protestantizmussal szemben. Az egyházban a XVI-ik század idején sok olyan volt, mit le kellett onnan nyesni, mivel szakítani kellett s ezt Luther fellépése eredményezte is. De ha vizsgálom Luther gondolkodását, — bármennyire változott is az időnkint, mégis minden tanításának központja Krisztus. S bár új vallási szervezetet épített fel, tényként kell konstatálni, hogy keresztény volt világnézete, volt Krisztusa és volt szentírása.

Luther nagy forrongást idézett elő, de idővel elcsendesült az is s akkor, mikor megint az életnek kellett volna következnie, a protestantizmus akkor merült el a filozófiában, melynek meg nem értése helytelen utra térítette őket.

Megrázó színekkel festi aztán, hogy mint tért el a mai protestantizmus eredeti hitvallásától s mint vetette el azt a szentírást, melyet Luther vallott, melyet 19 század története erősít meg s melyből ma a protestánsok alig egy kicsinyke részt őriztek meg. A protestáns modern biblia kritikának lett eredménye az, hogy kivette kezéből a szentírást s ezzel ellenkezésbe jött önmagával s alapítójával.

Majd szembe állítja a keresztény ókor 3 hatalmas világnézetét: a krisztianizmust, monotheizmust s a gnoszticizmust. S mikor e három irány történelmi szerepe kétségtelen, mégis azt tapasztaljuk, hogy a protestantizmus a krisztusi világnézet keletkezését meghamisította, s ezzel azt magától elvette.

Ekklatáns példája ennek a felfogásnak a protestáns Fressen „Hillingenlei“-ja és Rossegger „I. N. R. I.“ c. könyve.

S azzal, hogy a protestáns teológia következetesen Krisztusban nem keres s nem lát mást csak embert, voltaképpen elvetette magától s megtagadta Krisztusát.

Megindító volt, mikor a protestáns teológia sivárságát festve szóközi hévvel aposztrofálta a protestánsokat: álljatok meg

legalább azon az alapon, melyen Luther állott.

Papjaitok eltértek attól, de a ti lelkeitekben még meg van az ősi hitnek alapja, őrizzétek meg, mert Krisztus nélkül nem élhettek meg.

Őszinte hévvel fejtegeti, hogy e tények felsorolása nem támadó jellegű, csak intő, hogy a radikálizmustól óvakodni kell, hogy megvédhessük önmagunkban Krisztust s azt a nagy történelmi kincset, mely boldogulásunknak az alapja.

Leirhatatlan az a kitörő lelkesedés, mely Vass beszédére felhangzott s mely szünni csak akkor akart, mikor

Rakovszky István

orsz. gyűlési képviselő lépett az előadói asztalhoz.

Aki Rómában a Szt. Péter templom felé halad — kezdé beszédét — s belép az előcsarnokba, két óriási lovasszobrot lát. Az egyik Nagy Konstantin, a másik Nagy Károly lovasszobora. Csak a felületesen gondolkozó ember nem lát mást e két szoborban, mint a pápák kegyeletes háláját az egyház e két legnagyobb jótevőjével szemben, mert az a két szobornak egészen más tanulsága van. Az a két szobor hirdeti a kereszténység erkölcsi diadalát, mely felszínre jutott Nagy Konstantin milánói ediktumában s anyagi diadalát, mely érvényre jutott Nagy Károly megalkotta patronium S. Petri-ben. Élénk színekkel festi e két hatalmas koeficiensnek együtt működését s áldását a sokszor tudatlanságból sötétnek nevezett középkorban.

S ha nézem a ker. egyház socialis intézményeinek akkor keletkezett s ma is élő jeleit — folytatja a szónok — lehetetlen, hogy ne lelkesedjek azon, hogy így volt s ne fájjon, hogy ma nincs, mint egykoron volt. Több mint más fél ezer éven át állott fenn ez állapot s mit a reformáció nem tudott megdönteni, megdöntötte s francia forradalom. Az ember akart istenné lenni, abszolút urrá. S mi lett az eredmény? Az, hogy a régi eszmék elpusztultak s a hangzatos ujak nem tudtak erőre kapni. S csoda-e akkor, ha a szegény ember a kapitalisztikus vagyon miatt nem juthatván vagyonhoz, akkor maga is úgy akart szerezni, ahogy tud. A szegény nem irigylő a becsületes munkával szerzett vagyont, csak az ellopottat.

Különösen 2 téren mozgott a destruktív irányzat s e kettő: a család s az iskola s tagadhatatlan ma, hogy a harcban ma a destruktív irány kezében van a nagyobb erő. Maholnap oda jutunk, hogy új milánói ediktumra lesz szükségünk nekünk katholicusoknak s vallásszabadságunkat újból ki kell vívni. Az állam direkt a katholicizmus ellen dolgozik. Példa erre a polgári házasság s a statisztika, mely szerint legtöbb kath. iskolát államosítanak. Pedig ha a keresztény intelligencia elpusztul, elpusztul a nemzet.

Ha e szomorú állapotnak az okát keressük, azt 3 dologban találjuk fel: 1. hibás a keresztény intelligencia, mely ily kérdésekben indolens. 2. Hibás a papság s főleg a főpapság, mely — tisztelet a kivételeknek — nem áll a harc élére, hanem a tétlen békét többre tartja s hiba az, 3) hogy nincs autonómiánk. Az intelligencia indolenciája gyávaságból ered. Tulságosan félünk, pedig nekünk van erre legkisebb okunk.

Rámutatva a katholicizmus helyzetére, mondja: A szegény katholicizmust koldusokkal megvédeni lehet, példa rá O Connel; szegény katholicizmust a gazdagokkal meg-

védeni lehet, példa rá a történelemben Winds-hort, de gazdag katholicizmust koldusokkal megvédeni lehetetlen. Pedig nálunk körülbelül ez a helyzet s ezért állunk ilyen rosszul.

Ezért kell, hogy ébredezzünk, összetartsunk, munkáljunk s az erdélyi papságnak s intelligenciájának könnyű helyzete van, mikor az élén egy olyan munkás püspök áll, mint Majláth püspök.

A lelkes megjelenést s kitartást köszönve, zárta be beszédét Rakovszky s beszédére oly elemi erővel tört ki a megértés tapsorkánja, melyet az öreg Redout még nem ért meg.

A lelkesedés izzó hangulatában lépett az előadói asztalhoz

Szélyes Dénes

népszövetségi igazgató s lelkes hangon köszönte meg úgy a szereplőknek, mint Brassó város társadalmának a lelkes ünnepeket, melyben részük volt s reményének ad kifejezést, hogy az élet igazán s valóban kezdődni fog.

S akkor, mikor a lelkesedés örömkönyvei ott ragyogtak a szemekben s mikor a jól végzett munka büszke öntudata méltán tölthette el a szíveket, szólalt meg e nagygyűlés megteremtő s éltető lelke, Brassó városának munkás plebánosa

Meisel József apát

s az örömtől szinte könnyezve mondott köszönetet úgy a szereplőknek, mint hűveinek, kik ez alkalommal oly fényes bizonyosságot tettek katholicus öntudatos gondolkozásukról és életükéről. Szavai közben szinte éreztük, hogy mint kapcsolódik egybe a pásztor s nyájának lelke a szeretetben, hogy abból megszülessék az igazi keresztény élet Krisztus szellemében.

E szinte történelminek nevezhető pillanatban zárta be lelkes szavakkal az ülést

Zomora püspöki helynök

s ezzel egyszersmind a három napos nagygyűlést, mely Erdély katholicus életének új korszakát nyitja meg s erre Isten áldását kéri.

Társas vacsora.

A három napos nagygyűlés méltó befejezése volt az a társasvacsora, melyet Brassó város katholicus társadalmá rendezett tegnap este a nagygyűlésen részt vett és szerepelt férfiak tiszteletére. A Transsylvania étterem külön helyisége szüknek bizonyult a megjelent nagyszámu és előkelő közönség részére.

A banketten számos pohárköszöntő hangzott el. Ezek sorát Meisel József apát-plebános nyitotta meg, aki a hála meleg szavaival köszönte meg a nagygyűlésen szerepelt férfiaknak fáradozásait. Pohárát a jelenlevő Rakovszky István v. b. t. t. - ra, Zomora Dániel püspöki helynökre, Dr. Ernst Sándorra, Haller Istvánra, Huszár Károlyra Dr. Vass Józsefre és Hohenlohe Egon hercegre emeli.

Majd Rakovszky István v. b. t. t. orsz. képv. éltette Brassó katholicus hölgyeit és férfait s azok vezérét, Meisel József apát-plebánost. Gyönyörű pohárköszöntője magával ragadta a jelenlevőket. Visszamegyünk — ugymond — oda ahol a harc vár reánk. Fájó érzéssel távozzunk e körből. Mintha az ó-germán mythologia elevenedne fel újból, ahol Votan nem szívesen látta, hogy a félistenek jól érzik magukat itt a földön s ezért Valhallát építette, ahova a földről egy hid vezetett s aki e hidon át-

Alsófehérmegyében Verespatak állomásra engedélyezett postai ügynökség 1914 jan. 21-én működését megkezdi.

Árverés a Mávon. Brassó állomás áru-raktárában f. évi jan. hó 27-én reggel 9 óra-kor nyilvános árverezés fog megtartatni.

Hütlén mérszárosság. Kathonai Károly kolozsvári mérszárostól Szendrei Jenő nevű segédje, akinek marhavásárlás céljából 100 koronát adott át, tegnap ismeretlen helyre megszökött, anélkül hogy megbízatását teljesítette volna. A kolozsvári rendőrség bevezette ellene az országos körözést.

Táviratok.

Az adótörvény javaslat hullámai Ausztriában.

Bécs jan. 21. Az adójavaslat megoldása közeledik, mert azokat a pontokat, melyek miatt a parlamentben nézeteltérések merültek fel, vagy módosítani fogják, vagy leszavazzák. Parlamenti körökben azt hiszik, hogy az obstrukció tovább folyik s így a kor-

mánynak nem lesz más választása, mint a hirhelt 14 §-sal kormányozni.

A politikai pártok elhatározták, hogy ma délután 4 órakor Stürgh gróf miniszterelnöknél tanácskozára jönnek össze, ami meg is történt. Ezen az összejövetelen a keresztényszocialisták szövetségük határozatát előterjesztették, amire a gyűlést holnapra elnapolták, mert a pártok a maguk kebelében az előterjesztés felett tanácskozni kívánnak.

A képviselőház mai ülése.

Bpest, jan. 21. A képviselőház mai ülésén folytatták a sajtótörvény javaslat feletti vitát. A függetlenségi párt részéről Eszterházy Mihály szö-
lott a javaslat ellen.

Vasuti összeütközés a temesvári vonalon.

A Budapest-orsovai gyorsvonat Gavozsdiá állomáson egy ott veszteglő tehervonatba beleszaladt. A tehervonat fékezője meghalt, a gyorsvonat mozdonya kisiklott.

A horvát bán a királynál.

Bécs, jan. 21. Ófelsége ma kihallgatáson fogadta a horvát bánt. Skerlec tegnap az urakháza tagjait az újév alkalmából üdvözölte.

A német császár betegségét megcáfolják.

Berlin, jan. 21. A külföldön téves hírek jelentek meg Vilmos császár betegségéről. Ezeket a híreket megcáfolják, mert a császár teljesen egészséges.

Nyílttér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem Papp Ferenc elhunytá alkalmából részvétüket kifejezték, továbbá a „Brassói Magyar Polgári Kör“ és a „Brassói Magyar Dalárda“ összes tagjainak ez uton mondok hálás köszönetet.

Ozv. Papp Ferencné.

Lázár Mór
Weisz-Mihály-u. 3.
Órás és aranyműves.

Arany- és ezüstnemű javítást, vagy átalakítást, órák igazítását elvállalja felelősség mellett jutányos áron. Régi arany és ezüstneműt, órákat becserél újakkal. Tört ékszereket vesz a legmagasabb áron.

Arany- és ékszerjavító műhelyek:
Fachat Gyula,
Fekete-utca 33. Megbízhatóan készít minden szakmába vágó munkát.

Asztalosok:
Kiss Balázs,
Közép-utca 24. Épület- és bútorsztalos. Minden e szakmába vágó munkát és javítást mérsékelt árak mellett vállal.

Butorraktárak:
Zachariás Márton,
Kapu-utca 58. Eladás készpénz és részletre, olcsó árak mellett. Telefon interurbán 492.

Cipészek:
Ardeleán Szilárd,
Weisz-Mihály-utca 20. Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, javításokat szolid árak mellett.

Both József,
Weisz-Mihály-utca 23. Uri, női és gyermek cipők nagy raktára. Megrendeléseket, javításokat gyorsan esz-
közöl.

Borsovitzky Lajos,
Kórház-utca 6. Saját készítésű férfi-, női- és gyermek cipők. Mérték utáni rendelést, javítást gyorsan és a leg-
olcsóbb árban elfogad.

Nagy Ferenc,
Weisz-Mihály-utca 33. Saját készit-
ményű és kész férfi-, női- és gyer-
mekcipők raktára, megrendeléseket,
javításokat szolid árban végez.

Veress Vilmos,
Tehénpiac 9. Férfi, női és gyermek-
cipők nagy raktára. Amerikai cipők
dus választékban. Elvállal férfi, női
és gyermekcipők, csizmák mérték
szerintű készítését olcsó árak mellett.

Déligyümölcs, zöldség:
Gingold Testvérek,
Hirscher-u. 4. Zöldség, déligyümölcs,
csemege, iúszter, friss és sós halak,
valódi koser-italok.

Drogériák:
Kraft és Herberth,
ezelőtt Lang és Theil. Buzasor 8.
Fényképészeti cikkek raktára.

Ajánlható cégek Brassóban:

Divatáru-kereskedők:

Graef Testvérek,
Kolostor-utca 9. Uri és női divat-
áruháza. Az összes bluzokat és nap-
ernyőket minden árban kiárusítja.
Ujdonság elegáns férfi nyakkendő-
kben és fehéreneműekben.

Éttermek:

Európa szálló étterme,
Kolostor-utca 9. Elismert jó konyha.
Kitűnő italok. Pilseni östörás sör.
Kellemes nyári udvari helyiség.

Gyertyagyárak:

Peteu János,
Csirkepiac. Első erdélyi viasz és
parafingyertyagyár. Viasz, cerisin,
stearin és parafin gyertya olcsó
árban.

Férfiszabó üzletek:

Bartha Mihály,
Tehénpiac 4. Divatos szabás, első-
rangú kivitel, jutányos árak.

Kósa Albert,
Weisz-Mihály-utca 6. Belföldi és
angol szövetroktár, csinos és tartós
kivitel.

Lengyel Gyula,
Hosszu-utca 14. Egyenruhazati inté-
zet. Katonai felszerelések raktára.

Szöcs György,
Weisz-Mihály-utca 10. Saját ház.
Férfi divat szabó üzlet. Egyenruhazati
intézet. Szövet és sapka gyári
raktár.

Festék-kereskedések:

Arsu Miklós,
Hosszu-utca 9. Szobafestő és má-
zó, mindennemű festék, olaj és
üzleti létrák raktára.

Vésnök Náhmaier
Ferencz
Brassó, Weisz Mihály-utca 17. sz.

**Készít pecsétnyomó-
kat, cimereket, monog-
rammokat érc és email-
táblákat, cimtáblákat és
ruggyantabélyegzőket.**

Fényképészek:

Kovács Sándor,
Katonakórház-utca 2. a. 10 képes
lap és egy kabinet fénykép 4 kor.
3 vizitkép 2 K. 50 fill. 12 drb. re-
mek szép stereoskopkép Brassó,
Budapest, Bécs, Belgrád, New-Jork
stb. stereoskopkal együtt 10 korona.
Minden további kép 40 fillér.

Gázfelszerelési cikkek:

Rádium gázszerelde,
Weisz-Mihály-utca 4. Teljes gáz-
világítási felszerelések. Csillárok
gyári árak mellett. Lámpák jókar-
ban tartása elvállaltatik.

Gépraktárak:

Wetzel Ottó,
Weisz Mihály-utca 30. Saját me-
chanikai műhely. Pfaff-varrógépek.
Underwood-írógépek. Waffnerad és
Kosmos-kerékpárok.

Kárpitosok:

Vajda Gyula,
Buzasor 7. Angol klub és bőrbutor-
különlegességek készítője. Elvállal
kárpitos és díszítő munkákat min-
den stílusban.

Kefegyártók:

Incze Károly,
Kapu-utca 28. Mindennemű ecset,
kefe, meszelő, és e szakmába tar-
tozó más cikkek jutányos árban
beszerezhetőek.

Zeides Alfréd,
Fekete-utca 4. Brassó legnagyobb
raktára mindenfajta ecset, meszelő,
kefe és e szakmához tartozó cik-
kekben. Szolid kiszolgálás! Viszont-
eladóknak árengedmény.

Kefeüzletek:

R. Mihaletz utóda,
Kapu-utca 13. Első brassói kefe-
üzlet. Alapított 1875. Eladás nagy-
ban és kicsinyben. Viszontelárusítók
árengedményben részesülnek.

Közsörös és késesek:

Durighello L.,
Kapu-utca 16. Első brassói mű- és
homoru közsörös motor üzemre.
Javítások olcsón és pontosan esz-
közöltetnek.

Rőtélgyártó:

Hertrich József,
Hosszu-utca 135. Elvállal minden e
szakmába vágó munkát szolid árak
mellett. Viszonteladóknak árenged-
mény.

Elegáns és kifogástalan kivitelű
polgári és egyenruhák csakis

JANCSIKA M.
BRASSÓ, Vasut-utca 17.
szerezhetőek be.

Legujabb divatu kizárólag Scherg-
féle gypju szövetek, valamint
csendőrségi felszerelések raktára.
Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Mechanikus:

Littmann Róbert,
Hosszu-utca 24. Automobil, motor,
kerékpár, írógép, varrógép és gra-
mofon javító műhely.

Női fodrászok:

Ludovica Soos,
Hirscher-utca 5. Színházi fodrásznő.
Fésülés házon kívül havi előfize-
tésre vagy alkalmakra elvállaltatik
a legdivatosabb formában szép ki-
vitelben. Kihullott haj megvételre
kerestetik.

Női fűző-üzlet:

Hurtig M. özvegye,
Hirscher-u. 6.

Szűcsök:

Szabó Béni,
Kórház-utca 11. Szörmeáruk javi-
tását, átalakítását, fehér szörmek
tisztítását, valamint mindennemű
szörmeáruk készítését új szörmek-
ből legutolsó divat szerint készí-
tek mérsékelt árban. Raktáron tar-
tok különféle szörmeket. Elsőrangú
szakismeretemen folytán a legmag-
sabb igényeknek is megfelelek.

Vegyztisztítók:

Schmitz József,
Kolostor-utca 25. és Közép-utca 12.
Csipkét, ruhát fest és tisztít vegyileg.

Vendéglők:

Bartha-féle vendéglő,
(Hosszufalu) berlője Dakó Bálint.
Kellemes nyári kirándulohelyek, jó
konyha, kitűnő italok, kőbányai és
Czell sör.

Vésnökök:

Sole Lipót,
Ruggyanta-, érc-bélyegző és himző-
minták, monogrammok és a sza-
badalmazott marhalevel-szárzabé-
lyegző készülékek gyártója. Kolos-
tor-utca sarok. Weisz Mihály-utca 5.
Alapítva 1879-ben. Telefon 5-23.